

Onsekiz Yaşında Milletvekili Olmak: Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bir Grup Üniversite Öğrencisiyle Milletvekili Seçilme Yeterliliği Üzerine Nitel Bir Çalışma

Being a Deputy at the Age of 18: A Qualitative Study with Emerging Adult University Students on the Sufficiency of Elected to the Parliament

Emine Arzu Oral^{a*}

^aBaşkent University, Ankara, Turkey

Öz

Gençlerin siyasete katılmaları gelişimsel bir özellik ve birey olmanın bir gerekliliği olduğu kadar, yetişkin olma konusunda önemli bir hazırlayıcı nitelik taşımaktadır. Siyasete katılım, basit ilgiden, daha aktif düzeyde etkinlik gerektiren parti üyeliğine, oy kullanmadan milletvekili seçilmeye dek pek çok farklı içerik ve düzeyde olabilmektedir. Ülkemizde 16 Nisan 2017’de anayasa değişikliğine ilişkin gerçekleştirilen halk oylamasında milletvekilli seçilme yaşı 18 olarak kabul edilmesiyle gençlerin siyasete aktif katılımına ilişkin önemli adımlardan biri atılmıştır. Bu kabulün hayata geçtiği ilk seçim ise 24 Haziran 2018’de gerçekleşmiştir. Bu çalışma, halkoylaması öncesinde bir grup Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı lisans öğrencisi ile “18 yaşında milletvekili olmak..... benzer, çünkü .....” biçimindeki metafor ifadesinin tamamlanması yoluyla elde edilen nitel verilerin ve milletvekilliği seçimi kapsamında gözlenen sonuçların gelişimsel bakış açısıyla değerlendirilmesini içermektedir. Toplam 70 öğrencinin ürettiği metafor ifadelerinin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Metafor ilkelerine uygun olduğu kabul edilen 44 ifade içeriğinin “yetkinlik”, “risk olasılığı”, “sosyal rol ve gereklilikler”, “bireysel farklılıklar” ve “diğer” kategorilerinde toplandığı, öğrencilerin %7’sinin (n=3) 18 yaşında milletvekili olunmasını olumlu değerlendirdiği, %93’ünün (n=41) ise olumsuz değerlendirdiği görülmüştür. Olumlu değerlendirmelerin bireysel farklılıklar (n=1) ve yetkinlikler (n=2) boyutunda yer aldığı gözlenmiştir. Bulgular, gelişimsel bakış açısıyla 24 Haziran 2018 milletvekili seçimleri sonuçları dikkate alınarak, siyasal katılım ve eğitim bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beliren yetişkinlik, milletvekili seçilme yaşı, siyasal katılım, gelişim görevleri.

Abstract

The participation of young people in politics is a significant aspect of being an adult as much as it can be considered as a developmental feature and also a developmental need to be an individual. Participation in politics can be observed in different levels and contexts such as interests or being a party member which involves more frequent attendancy or voting and even being selected as a deputy. One big leap towards to the active participation of youth in Turkey was accomplished on 16 April 2017, with the adoption of constitutional amendments on lowering the eligible age of running for parliament from 25 to 18. The first practice of the change was held on 24 June 2018 elections. This study indicates qualitative data gathered and evaluated by developmental perspective which was based on descriptions of 74 undergraduate students studying Guidance and Psychological Counseling. Content analysis for analyzing the data was used for emerging 70 phrases. The content of 44 expressions considered to be appropriate to metaphoric principles are collected in the categories of "competence", "risk", "social roles and requirements", "individual differences" and "other". For “being an 18-year-old parliamentarian”; 7% of the students evaluated positively and 93% evaluated negatively. Positive evaluations were seen in the dimensions of individual differences and competencies. The findings are discussed in terms of developmental perspective considering the results of June 24 2018 parliamentarian elections and in the context of political participation and education.

Keywords: Emerging adulthood, age of candidacy, political participation, developmental tasks.

© 2019 Başkent University Press, Başkent University Journal of Education. All rights reserved.

*ADDRESS FOR CORRESPONDENCE: Emine Arzu Oral, Başkent University, Faculty of Education, Ankara, Turkey. E-mail Address: eaoral@baskent.edu.tr / Tel: +90(312)246 6666-1216. ORCID ID: 0000-0003-4575-0107.

Received Date: July 31st, 2018. Acceptance Date: January 12th, 2019.

1. Giriş

Gençlerin siyasal katılımı, bir yanıyla birey olma ve yetişkinliğe hazırlık bağlamında gelişimsel bir anlam taşırken, diğer yanıyla toplumların demokratik kültüre ne düzeyde sahip olduğunun da önemli bir ölçüsü haline gelmektedir (Amnå, E., Ekström, M., Kerr, M., ve Stattin, H., 2009). Demokratik kültüre sahip çağdaş toplumların en önemli özelliği, toplumdaki her kesimin (çocuklar, gençler, kadınlar, engelliler, ekonomik-sosyal-kültürel farklılıklar, inanç farklılıkları, vb.) temsiliyetini sağlayacak ilke, kural, koşul ve olanakların yapılandırılmasını amaçlamalarıdır. Bu konuda bireysel olduğu kadar sivil toplum kuruluşları aracılığı ile vatandaşların sosyal ve toplumsal katılım süreçlerinin işlerlik kazanması sağlanır. Yönetilenlerin yönetim kararlarına katılmada özgür ve eşit haklara sahip olması anlamına gelen demokrasi konusunda 1789 Fransız Devrimi'nin ve İnsan ve Yurttaş Hakları Evrensel Bildirgesi'nin tüm dünya ülkeleri açısından bir dönüm noktası olması söz konusudur. Türkiye açısından ise Cumhuriyet'in ilanı ile başlayan tarihsel dönemde demokratik haklar ve yurttaşlık bilinci konusunda önemli bir gelişme sağlanmıştır.

Demokratik kültürün vazgeçilemezi olan siyasal katılım, Kapani (2003) tarafından, siyasal katılma, toplum üyesi kişilerin (vatandaşların) siyasal sistem karşısında durumlarını tutumlarını ve davranışlarını belirleyen bir kavramdır. Bunu sadece seçimlerle oy kullanmaktan ibaret sanmak eksik ve yanlış bir anlayış olur. Katılma, basit bir meraktan yoğun bir eyleme kadar uzanan geniş bir tutum ve faaliyet alanını kapsar şeklinde tanımlanmaktadır. Siyasal katılım davranışları ise Milbrath ve Goel (1977) tarafından üç başlıkta sınıflandırılmaktadır: 1. İzleyici eylemler (Kayıtsız kalmak-Siyasi uyarılara açık olmak- Oy kullanmak- Siyasi tartışma başlatmak- Bir kişiyi belirli bir yönde oy kullanmaya ikna etmek- Parti rozeti takmak.), 2. Geçiş eylemleri (Siyasi parti liderleriyle temasta bulunmak- Bir parti ya da odaya parasal yardım yapmak- Siyasi bir mitinge katılmak), 3. Gladyatör/Siyasi mücadelede yönelik eylemler (Seçim kampanyasına katılmak/çalışmak- Bir siyasi partide aktif üye olmak- Bir partinin strateji ya da aday belirleme toplantısına katılmak- Siyasi amaç için fon toplamak- Siyasi bir görev için aday olmak- Siyasi bir partide bir pozisyona sahip olmak).

Her ne kadar siyasal katılım davranışının tanımında çok farklı düzeylerde tutum ve davranışlar belirtiliyor olsa da siyasal katılımın, hemen her yaş grubu için en sıklıkla seçme hakkı-oy verme davranışı üzerinden hayata geçtiği rapor edilmektedir. Seçme ve seçilme hakkı, tanımlanan yeterlikler aracılığı ile bireysel ve gelişimsel, seçimler aracılığıyla yönetimin meşrulaştırılması yolu olarak toplumsal ve siyasal bir anlam taşımaktadır. Seçme ve seçilme yeterliliği açısından belirleyici temel ölçüt olan yaş yeterlilik sınırı, Türkiye koşulları için seçme hakkı kapsamında 18, milletvekili seçilme kapsamında 25 iken, 2017 yılında yapılan Anayasa değişikliğine ilişkin halk oylaması kapsamında kabul edilen bir madde ile siyasal katılımın en üst düzey etkinliği kabul edilen milletvekili seçilme konusundaki yaş ölçütü 18 olarak değişmiştir. Bu konuda tarihsel sürece bakıldığında, 1876'da ilan edilen Kanun-i Esasi ile milletvekili seçme yaşı 22 ve seçilme yaşı 30 olarak kabul edildiği görülmektedir. Seçme ya da oy kullanma yaşı 1982 yılında 21, 1987'de 20 ve 1995'de 18 olarak kabul edilmiştir. Süreçte seçme ve seçilme yaşları karşılaştırıldığında yaşların eşit olabildiği ya da seçme yaşının seçilme yaşından daha küçük olduğu görülmektedir. Son değişikliklerle 18 yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve milletvekili seçilme hakkına sahip olmuştur. Diğer ülkelere bakıldığında; en yaygın seçilme yaşının dünyada 21, Avrupa'da 18 yaş olduğu; iki ülkede (Kuzey Kore ve Doğu Timor) ise 17 olduğu bildirilmektedir (Özdemir, 2017; <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-38632965>, 2017). En yaşlı seçilme yaşının ise Angola'da 35 olduğu ve Avrupa'da seçilme yaşını 23 olarak kabul eden tek ülkenin Romanya olduğu görülmektedir. Burada dikkat çeken bir diğer nokta üç ülkede seçilme için tavan yaş sınırı olmasıdır. Şöyle ki Bhutan'da 65, İran ve Somali'de ise 75 seçilme hakkının üst yaş sınırı olarak tanımlanmıştır. (<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-38632965>).

Türkiye'de 16 Nisan 2017'de gerçekleştirilen Anayasa değişikliğine ilişkin halk oylamasındaki kabul ile milletvekili seçilme yeterliliği "*Madde 76 – Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir. En az ilkököl mezunu olmayanlar, kısıtlılar, askerlikle ilişkili olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, (Değişik ibare: 27/12/2002-4777/1 md.) terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler. Hâkimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler"* biçiminde tanımlanmıştır (<http://anayasadegisikligi.barobirlik.org.tr>).

Milletvekili seçilme yeterliliğine ilişkin tanımlama hukuksal bir tanımlama olarak; bilişsel, sosyal ve duygusal boyutta gelişimsel ölçütlere dayanmaktadır. Yaş ölçütünün doğrudan ve dolaylı olarak tek başına önemli bir gelişimsel ölçüt olduğu söylenebilir. Gelişim ilkeleri dikkate alındığında; sosyal etki ve bireysel farklılıklar dışında, gelişim sürecindeki yönelimlerin yordanabilir bir sıra izlemesi, aşamalı ve yaşam boyu sürmesi, bütünselliği, her yaşta farklı hızda olması, nöbetleşe olması ve kritik dönemler yaşanması doğrudan yaş ölçütü ile ilişkilidir. Ayrıca, bireysel farklılıkların tanımlanabilmesi dahi belli zamanda yordanabilir değişikliklerin tanımlanabilir olmasına bağlıdır. Bu ilkeler tüm gelişim alanları için işleyen ilkelere. Bu nedenledir ki seçilebilme konusunda yaş ilk ölçüt olurken, (aday olamama)

seçilememesi konusundaki ölçütler için 3 farklı sosyal boyutun tanımlandığı görülmektedir. Bunlardan ilki eğitim düzeyidir ki “ilkokul eğitiminden az olmama” aslında seçilme ölçütünde ve “en az ilkokul eğitimi almış” biçiminde ifade edilmesi daha uygun olabilecek bir değişken iken seçilememesi ölçütleri içinde yer aldığı görülmektedir. Diğer kısıtlılık ve “suç” kapsamında yer alıp toplum zararına yol açabilecek olumsuz davranışların olması; sonuncusu ise aday olabilme için gücün ve yetkinin kendi lehine kullanılması söz konusu olabileceğinden toplum işleyişi ve düzeni açısından “kritik” görevlerde (karar-yön verici) yer alan bireylerin görevlerinden ayrılmamasıdır (Araslı, 1972; Akt. Akbaba, 2010). Bu ölçütlere gelişimsel bağlamda baktığımızda; örneğin, “mahkeme kararı ile medeni hakları kullanma ehliyetinin tamamen veya kısmen kalkmasına” karşılık gelen kısıtlılık, zihinsel ve psikolojik anlamda da kendisini yönetmekten aciz olunması durumuna karşılık gelir. Çünkü bu koşullarda bireyin vereceği kararların sonucunu kestirememesi söz konusudur (Özcan, 1990; Akt. Akbaba, 2010). Doğru ve adil karar verme yeterliliğinin düzenlenmeye çalışıldığı bu içerikte bilişsel, ahlaki, duygusal ve sosyal boyutta gelişimsel yetişkin yeterliklerinin ya da bu yeterliklerin kanıtı olarak düşünülen davranışların yer aldığı görülmektedir.

Milletvekili seçilme yeterliliğine ilişkin bu gözlemler doğrultusunda; 18 yaşın bireysel gelişimsel içeriğine bakıldığında; ergenlik (12-18) ve/veya beliren yetişkinlik (18-25) dönemi gelişim özelliklerinin bir arada dikkate alınması gerekliliği ile karşılaşmaktayız. Her ne kadar genelleyici bir kavram olan “gençlik” tanımlaması kullanılsa da 18 yaş, hem hukuksal anlamda reşit olma yaşı olarak, hem de iki farklı dönemin geçişini temsil ettiği için daha da karmaşık bir durum ortaya çıkmaktadır. Bir yandan biyolojik ve fiziksel gelişim özelliklerinin yoğunlukla gözlemlendiği, özellikle bilişsel gelişim kapsamındaki değişikliklerle duygusal ve benlik gelişiminin önem kazandığı, ergenlik dönemi özellikleri, diğer yandan kimlik keşiflerinin, kararsızlık ve istikrarsızlıkların, kendine odaklanmanın, arada kalmış hissetmenin ve olasılıkların yaşandığı, dönem olarak tanımlanan beliren yetişkinlik dönemi bilişsel ve sosyal duygusal özellikleri nedeniyle 18 yaş çok kritik özellikler taşımaktadır (Arnett, 2000, 2004, 2006, 2007; 2016; Atak ve Çok, 2010; Parral, Olival, ve Reinal, 2015). Ayrıca bu süreçler Türkiye koşullarında incelendiğine 19-26 yaş aralığının beliren yetişkinlik olarak görüldüğü sonucuna varılmıştır (Atak ve Çok, 2007; Doğan-Ateş ve ark., 2007 Akt. Atak ve Çok (2010). Türkiye için daha önce 25 olan milletvekili seçilme yaşının 18’e düşürülmesi de beliren yetişkinlik dönemine ilişkin değerlendirmeler kapsamında tartışmalı bir konu haline gelmektedir. Bu durumda 18 yaş Türkiye için henüz ergenlik dönem gelişim özelliklerinin gözlemlendiği yaş olarak kabul edilebilir. Bu nedenle, gençlerin siyasal katılımını güçlendirme işlevi taşıyor gibi görünen milletvekili seçilme yaşının 18 olarak kabul edilmesi, kapsayıcılık ve temsiliyet sağlaması açısından demokratik olarak kabul edilirken, 18 yaş gelişimsel yeterlilikleri ve var olan demokratik kültür özellikleri (Mahmur-Işıkçı, 2016) açısından endişe verici olmuştur.

Yalnızca seçme ve seçilme hakkıyla sınırlı olmayan siyasal katılımın gelişimsel bir diğer boyutu temsiliyet bağlamında çocuk ve ergen katılımıdır. Ayrıca bireysel farklılıklar, özel gereksinimler ve dezavantajlılık kapsamında yer alan engellilik, kadın ve öğrenci katılımı da önemli başlıklardır. Bu bağlamda Türkiye’deki yerel yönetimler açısından önemli bir gelişme olan Kent Konseyi oluşumu, 8 Ekim 2006’da 26313 sayılı resmi gazetede yayımlanan yönetmelikle hayata geçmiştir. Amacı yönetmelikte “kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir” biçiminde tanımlanan oluşumun siyasal katılım ve yaş ölçütü üzerinden topluma yansıyan en önemli özelliği Çocuk Meclisleri olmuştur. Bu kapsamda hayata geçen ve her bir yönetimin demokratik nitelikleri farklı da olsa bir biçimde işlettiği Çocuk Meclisleri önemli bir girişimdir. Ancak, bu meclislerde alınan kararların büyükşehir meclislerine taşınmamasının temsiliyet konusunda sorun olduğu düşünülmektedir (Mahmur-Işıkçı, 2016).

Gençlerin siyasal katılımıyla ilişkili giderek artan sayıda yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde; konunun çok değişkenli ve çok yönlü, aynı zamanda derinlemesine çalışılması gereken bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. Gençlerin siyasal katılımına ilişkin çalışma konularının siyasal katılım türleri ve düzeyleri, aile, çocuk yetiştirme tutumları, sosyo-demografik özellikler, maliyet, akran ilişkisi, eğitim ortamları, medya-sosyal medya, dijital çağ teknoloji kullanımı, vatandaşlık tutumları, kişilik özellikleri, değerler, tutumlar, inanç özellikleri, siyasete ve siyasetçiye güven, toplumsal katılım davranışları kapsamında çok geniş bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir (Şimşek ve ark, 2010; Gültekin, 2017; Doğanay, Çuhadar ve Sarı, 2007; Şener, 2007; Akın, 2009; Akfırat, 2010; Kiroğlu, Elma, Kesten ve Egüz, 2012; Busse, Hashen-Wangler and Tholen, 2015; Pollock, Brock and Ellison, 2015; Erdoğan, 2017; Tekindal, 2017; Erdinç, 2018; Kutlu, 2018; Ünal, 2018). Çok çeşitli ve karmaşık tutum ve davranışlar barındırması nedeniyle de siyasal katılımın ölçülmesinin zor olduğu bildirilmektedir (Akfırat ve Çok, 2013).

Demokratik kültürün vazgeçilemez ögesi olarak tanımlanan siyasal katılımın geliştirilmesi eğitim kurumunun da önemli bir görevidir. Bu bağlamda ülkemizde Sosyal Bilgiler dersi ve 2015 yılında 4. Sınıf ders programına dahil edilen İnsan Hakları ve Vatandaşlık dersi konuları da öğrenci gelişim özellikleri, aile özellikleri, kazanımları, öğretmen ve yönetici yeterlilikleri, sınıf iklimi, ders içeriği, öğretim yöntemleri, fiziki alt yapı ve teknoloji özellikleri kapsamında ele alınan çalışmalar vardır (Demirbolat, 1999; Duman, Şahiner, 2008; Korkmaz, 2013 ; Balbağ, Gürdoğan, Bayır, Ersoy, 2017; Meray, Karatekin ve Kuş 2012; Buğday ve Küçüköğlü, 2017;). Çalışma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde; konunun yalnızca ders ve/veya ünite kapsamında değil eğitim ortamları için her bağlamda

demokratik kültüre ilişkin yapılanma gerektiği vurgulanmaktadır. Benzeri bir durum eğitimin üst kademeleri için de geçerlidir. Ailede ve önceki eğitim kademelerinde kazanılan ve kazanılmayan yönleri ile demokratik kültürün oluşmasında özellikle ders öğretim elemanı tutumlarının önemi büyüktür. Ancak bu konuda da beklenen düzeyde demokratik tutum, hoşgörü ve kabul içeren davranışların görülmediği yolunda araştırma sonuçları vardır (Kaya, Taşdan, Kop ve Metin 2012; Kıroğlu, Elma, Kesten, ve Egüz, 2012).

Özetlemek gerekirse; siyasal katılım, toplumun her kesimi için önemli demokratik bir hak hatta görev olarak kabul edilmektedir. Örneğin oy verme yani seçme bir hak iken aynı zamanda (aksi durumda cezai yaptırımları da olabilen - Bkz. <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/secimde-oy-vermeyene-ceza-var-mi-oy-kullanmama-cezasi-2015-29217309>) bir vatandaşlık görevi olarak da tanımlanabilmektedir. Diğer yandan, vatandaşlarının siyasal katılımını artırmak ve güvenceye almak çağdaş demokratik rejimlerin görevidir. Seçme ve seçilme hakkı, vatandaşlık bağı açısından temel bir hak olmasının yanı sıra özellikle yaş ölçütü nedeniyle, “karar verme” ve “sorumluluk alma” davranışı açısından önemli bir bireysel gelişimsel nitelik taşımaktadır. Özellikle seçilme hakkı açısından belirlenen yaş ölçütü hem bireysel hem toplumsal gelişimsel nitelikleri tartışmaya açık hale getirmektedir.

Özellikle bilişsel açıdan yeterli olgunluğa erişmemiş, bireysel anlamda yetkinliğe ulaşamamış gençlerden, sosyal siyasal anlamda yetkinlik beklenmesi çok da uygun gözükmemektedir. Ülkemizde bu koşulun yaşama geçtiği ilk seçim olan 24 Haziran 2018 seçimlerinin sürecine ve sonuçlarına bakıldığında 18 yaşında milletvekili adaylığı tercihi olan ve sonuçta siyasi parti aday listelerine “alınan” çok az sayıda genç olmuştur. Seçim sonucuna göre ise en genç milletvekili yaşının 22 olduğu ve farklı siyasi partilerden 2 milletvekilinin bu yaşta olduğu görülmektedir (<https://bianet.org/bianet/siyaset/198958-tbmm-27-donem-yemin-toreni-ve-ayrintilari>). Otuz yaş altında olan milletvekili sayısı (6/600) meclis temsiliyetinde %1'e karşılık gelmektedir. Bu milletvekillerinin hepsinin üniversite mezunu ya da son sınıf öğrencisi olması da dikkate alındığında ülke gençliğinin temsil edilmesi koşulunun daha da zayıfladığını, ülkemiz açısından milletvekilliğinin yetişkin rolü olarak kabul edildiğini görmekteyiz.

Bu değerlendirmeler eşliğinde 18 yaş milletvekili seçilme yeterliliği konusunda gençlerin ne düşündüğüne ilişkin çalışmalar rastlanmaması da gençlerin siyasal katılımına ilişkin yetişkin bakış açısını yansıtıyor olarak kabul edilebilir. Demokratik temsiliyet hakkı açısından uygun gözükse de bu konuyu gençlerin nasıl değerlendirdiği araştırılması gereken bir konudur.

Milletvekili seçilme yeterliliği her ne kadar hukuksal anlamda somut olarak tanımlanmış olsa da temel gelişimsel yeterlikler içeriği çok kapsamlıdır. Dolayısıyla gençlere gençlikle ilgili görüş sorulma durumu dikkate alındığında, içsel değerlendirmenin görece daha yoğun gerçekleştiği kabul edilen metafor analizi yönteminin daha derin bir anlamaya yardımcı olacağı düşünülebilir. Metaforlar, bireyi kendi yaşantısı içinde düşünmeye yönlendirme (Tompkins ve Lawley, 2002; Akt. Akbaba-Altun ve Apaydın, 2013), düşünceleri yansıtmaya, şekillendirme ve sonuçta insan davranışlarını belirleyerek onlara yön verme (Strenski, 1989; akt. Akbaba-Altun ve Apaydın, 2013) kapsamında güçlü araçlar olarak kabul edilmektedir. Ayrıca eğitimi özellikleri ve psikolojik danışman yeterlikleri kapsamında önemli bir “yeterlilik” boyutunu oluşturan metafor kullanımı (Şanlı ve Piştöf, 2013; Atik, Güç ve Çelik, 2016), araştırma yöntemi olarak, genellenebilir sonuca ulaşmada sınırlı olsa da incelenen konuya ilişkin kavrayışı güçlendirici ve esnek bir özellik taşımaktadır (Kuş, 2012).

Bu kuramsal temelden yola çıkılarak yapılan bu çalışmada, Türkiye’de, 2017 yılı Anayasa oylamasında yer alan milletvekili seçilme yaşının, beliren yetişkinlik dönemi içinde olan 18 yaş olarak kabul edilmesine ilişkin olarak kendileri de beliren yetişkinlik döneminde olan bir grup üniversite öğrencisinin görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Buradan hareketle, araştırmanın kendisinin de bir siyasal katılım niteliği taşıdığı düşünülerek, halkoylaması öncesi, metafor çalışması yoluyla alınan öğrenci görüşlerinin, değişimi izleyen ilk milletvekili seçim sonuçlarıyla birlikte gelişimsel bağlamda değerlendirilmesi planlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, günlük yaşamda farkında olunabilecek ancak anlama ve anlamlandırılmada daha derin bir içeriğe sahip olunmasını sağlayan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda araştırmanın olgusu bir vakıf üniversitesindeki bir grup üniversite öğrencisinin ülkemizde milletvekili seçilme yaşının 18 olarak kabul edilmesine ilişkin görüşlerini nasıl kavramlaştırdıklarını metafor yardımı ile ele almaktır

2.2. Katılımcılar

Araştırmaya katılacak öğrencilerin seçiminde kolay ulaşılabilir örneklem yolu kullanılmıştır. (Yıldırım ve Şimşek,2016). Araştırmanın amacına hizmet edecek biçimde, araştırmacının 2017-2018 Bahar döneminde verdiği derslere katılan 2. ve 3. Sınıf düzeyindeki 74 Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı öğrencisine ulaşılmıştır.

Hem eğitim formasyonu açısından hem de eğitim gördükleri alanın temel dayanaklarından biri olan gelişimsel süreçleri anlamlandırmadaki duyarlılıkları nedeniyle konuya hem siyasal hem de meslek alanı bilgileriyle yaklaşabilecekleri düşünülmüştür.

2.3. Verilerin toplanması

Toplumun siyasal katılım düzeyinin oldukça arttığı ve yalnızca milletvekili seçilme yaşının değil, siyasal rejime ilişkin değişikliklerin de oylanacağı bir seçim öncesi süreç olduğu için çalışmanın amacına hizmet edecek en uygun veri toplama yolu seçilmeye çalışılmıştır. Verilerin toplanmasına ilişkin süreç ayrıntılı olarak paylaşılmıştır. Şöyle ki araştırmacı ve katılımcılar arasında hiyerarşik bir bağ olduğu için, araştırmacı her ne kadar eğitim ortamı ve süreçleri açısından demokratik tutum sergilediğine inanıyor olsa da olası olumsuz algıları (örneğin not verme, vb. koşulda taraf olma, ayırmacılık vb.) en aza indirebilmek için öğrencilerden yaş ve cinsiyetleri de dâhil hiçbir kişisel bilgi istenmemiştir. Dolayısı ile katılımcı özellikleri için doğrudan sahip olunan tek bilgi program ve genel olarak sınıf düzeyleridir. Buna ek olarak dolaylı yoldan ulaşılan bilgi ise çoğunluğun kız öğrencilerden oluştuğu ile sınırlıdır.

Öğrencilerin görüşleri, milletvekili seçilme yaşının da oylandığı 16 Nisan 2017 Anayasa değişikliği oylamasından önce, sınıf ortamında, kendilerine üzerinde hiçbir bilgi ve yönlendirme bulunmayan boş bir kağıt verilip, tahtaya “ on sekiz yaşında milletvekili olmak ..... benzer. Çünkü.....” ifadesi yazılarak boşlukları akıllarına ilk gelen biçimde doldurmalarının istenmesi yoluyla elde edilmiştir. Veriler, araştırmacının kendisi tarafından toplanmıştır. Metafor çalışmalarında genellikle metafor ifadelerinin basılı materyal olarak verilerek veya metafor ifadesi soru formuna çevrilerek ve bazı kişisel bilgiler istenerek yapılmaktadır. Bu çalışmada ise metafor ifadesinin yazılması tamamen katılımcıların kendi kontrollerine bırakılmıştır. Katılımcılar, bu ifadelerin bir araştırma kapsamında kullanılacağı ve gönüllülük esasına dayalı olduğu konusunda sözel olarak bilgilendirilmişlerdir. Metafor üretme sürecinde aklıma bir şey gelmiyor diyen öğrencilere tekrar düşünmeleri söylenmiştir. Konunun siyasal ideolojik taraf olmaya ilişkin bir niteliği de barındırması olasılığıyla, öğrencilerin kendilerini güvende hissedebilmeleri için görüş yazmak istemeyenlerin (4 öğrenci) boş kağıtları diğerleriyle birlikte ve yazmak isteyenlerin kağıtları yazılı yüzleri altta kalacak şekilde toplanmıştır. Katılımcılardan hiçbir şekilde metafor ifadeleri dışında bir bilgi istenmemiştir. Toplam 74 öğrenciye ulaşılmıştır. Verilerin toplanması sürecinde, bazı katılımcıların bu değerlendirmelerinin kamuya en kısa zamanda paylaşılması beklentisini ifade etmeleri dikkat çekmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, Araştırmanın daha açıklanabilir olması ve daha derin bir analize ulaşabilmek için kodlama, kategori oluşturma, verilerin kategorilere göre düzenlenmesi ile geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması aşamalarını içeren içerik analizi kullanılmıştır Yıldırım ve Şimşek, 2016). İçerik analizi gerçekleştirilirken izlenen yol aşağıda açıklanmaktadır.

1. Adlandırma-Tanımlama Aşaması

Tüm ifadeler incelenmiş, metafor niteliği taşıyan ifadeler adlandırılmış (örneğin, gelişim, olgunlaşma, deneyimsizlik, aykırılık vb.) herhangi bir metafor niteliği taşımayan ifadeler (n=9) (örneğin “On sekiz yaşında milletvekili olmak hiçbir şeye benzemez. Çünkü o yaştaki bir çocuğun daha ergenlik yaşından çıkmadan böyle bir göreve atılması, ülkemizin demokrasisini güvenilmeyen kararlar veren çocuklara bağlanması hiçbir şeye benzemez”), açık bir metafor kaynağı içermeyen ifadeler (n=4) (örneğin “ On sekiz yaşında milletvekili olmak acemi çaylaklığa benzer, çünkü henüz milletvekilliği konusunda gereken olgunluk ve sorumluluğa sahip değildir.”) ve gereksiz bırakılmış ifadeler örneğin “On sekiz yaşında milletvekili olmak freni boşalmış arabada gaza daha da yüklenmeye benzer. Çünkü...”) (n=17) adlandırmaya alınmamıştır. Toplam 44 ifade metafor ifadesi olarak kabul edilmiştir. İçerik analizi çalışmaları kapsamı dışında bırakılan gereksiz ifadelerin, ifadeleri yazan katılımcıların özelliklerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilmesi için çalışmada rapor edilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür (Bkz. Ek 1). Sınıflandırma aşamasında olabildiğince kod üretilmeye çalışılmıştır. Uygun olduğu kabul edilen metafor ifadeleri, sıra numarası ve temalar tanımlanarak Tablo-1’de görüldüğü biçimde kodlanmıştır.

Tablo 1

Araştırmada yer alan öğrenci görüşlerinin kodlanması

Kod No-Sıra	Metafor	Açıklama	Kodlama
17	<i>Doktor olmadan ameliyata girmeye benzer</i>	<i>Yetkinliği yoktur, bu konuda yetersizdir.</i>	Doktor, ameliyat, yetkinlik

2. Derleme ve Kategori Oluşturma Aşaması

Bu aşamada kodlaması yapılan metaforların ortak özellikleri saptanmıştır. Çok sayıda oluşturulan kodların daha bütüncül bakışı temsil edecek şekilde derlenip, kategorilere yerleşmesi sağlanmıştır. İlk değerlendirmede somutlamaya yönelik olarak kodlanmış ifadelerin gruplanması yoluna gidilmiştir. Bu aşamada beş farklı kategorik içerik saptanmıştır. Bu kategoriler 1. Doğa, 2. Canlı varlık/Nitelik-Rol, 3. Etkinlik/Eylem/Süreç, 4. Malzeme ve 5. Yapı olarak tanımlanan tanımlanmıştır.

3. Verilerin Kategorilere Göre Düzenlenmesi

İlk aşamada gerçekleştirilen verilerin kodlama ve kategorileme işlemlerinin ardından veriler elde edilen kategoriler ışığında belirlenen bir sistematığe göre düzenlenmiştir. Bu aşamada metafor kaynaklarına ilişkin kategorik değerlendirmeler, benzetme gerekçeleri de dikkate alınarak, gelişimsel bakış açısıyla yeniden incelenmiştir. Bu koşullar altında biri diğer olmak üzere toplam 5 farklı kategori elde edilmiştir: 1. Yetkinlik, (Hazırbulunmuşluk-Olgunlaşma-Deneyim vb.), 2. Bireysel farklılık (üstün, örnek), 3. Sosyal rol ve gereklilikler (Uygunluk, aykırılık vb.), 4. Risk olasılığı (eksik-riskli işlev, eylem, karmaşa vb.) ve 5. Diğer

4. Geçerlik ve Güvenirliğin Sağlanması

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliğine ilişkin Miles ve Huberman (1994) tarafından tanımlanan ölçütler dikkate alınarak; öğrencilerin algılarının yorumlanması için öncelikle doğrudan alıntılar yapılmıştır. Bulgularda tutarlığı sağlayabilmek için temaları oluşturan kavramlar kendi içinde ve temalar arasında tutarlı ve bütünlük oluşturacak biçimde olup olmadığı konusunda test edilmiştir. Bulguların güvenirliği açısından sosyal psikoloji alanında uzman bir kişinin metafor ifadeleri ile araştırmacı tarafından oluşturulan hem metafor kaynağına ilişkin kategorileri hem de benzetme gerekçeleri dikkate alınarak belirlenen gelişimsel işlevsel kategorileri, yeni kategori oluşturabilme seçeneğini de dikkate alarak eşleştirmesi sağlanmıştır. Miles ve Huberman'ın (1994:64) güvenirliğe ilişkin sunduğu formül Güvenirlik = Görüş birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) kullanılarak araştırmacı ile uzmanın verdiği kararlar arasındaki uzlaşma % 95 düzeyinde bulunmuştur. Metafor kaynağına yönelik kategoriler açısından araştırmacı ve uzman arasındaki uzlaşma tam olmasına karşın, gelişimsel işlevsel nitelikli kategorilerde uzmanın 2 metaforu araştırmacıdan farklı kategorilere yerleştirdiği görülmüştür. Tablo-2'de araştırmacı ve uzman kişinin farklı eşleştirmeler yaptığı metaforlara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2

Araştırmacı ve uzmanın farklı değerlendirmeler yaptığı metaforlar ve metaforların yerleştirildiği kategoriler

Metafor		Araştırmacının tanımladığı kategori	Uzmanın tanımladığı kategori
Kod 15	Alt kategori	Risk olasılığı	Yetkinlik
Metafor ifadesi	Etkinlik/Eylem		
Kod 22	Alt kategori	Sosyal rol ve gereklilikler	Yetkinlik
Metafor ifadesi	Etkinlik/Eylem		

3. Bulgular

Bu bölümde sırasıyla, çalışmaya katılan öğrenciler tarafından üretilen “18 yaşında milletvekili olmaya” ilişkin metaforlar hakkında bilgi verilmiş, metaforlar aracılığı ile tanımlanan kategorilerin açıklanması yapılmış, olumlu ve olumsuz görüşler karşılaştırılmış ve her bir kategoride yer alan metaforlar için yapılmış nedensel açıklamalar değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin 18 yaşında milletvekili olmaya ilişkin kullandıkları metaforlar

Öğrencilerin 18 yaşında milletvekili olmaya ilişkin ürettikleri metaforlar değerlendirildiğinde, toplam 44 öğrencinin birbirinden farklı ürettiği metafor sayısının 40 olduğu görülmektedir. (Bkz. Tablo-3).

Öğrencilerin en sık kullandıkları metaforun “olgunlaşmamış meyve”, “olgunlaşmamış armut” ve olgunlaşmamış elma” metaforlarını da içeren “olgunlaşmamış meyve” (f=5) ve yeni doğmuş bebeğin koşmasını bekleme, yürümeye başlamadan koşma ve yürümeden koşma metaforlarını içeren “yürümeden koşma” (f=3) metaforları olduğu görülmektedir. “Doktor olmadan ameliyata girmek” (f=2) ve “Erken yaşta anne baba olma” (f=2) metaforlarının tekrar sıklıklarının ise 2 olduğu saptanmıştır..

Tablo 3

Öğrenciler tarafından üretilen metaforların kategorilerine ilişkin bilgiler

Metafor Benzetme Gereçlerine İlişkin Kategoriler	Metafor İfadesi Alt Kategoriler	Metafor adları	Metafor sayısı	Metafor frekansı (Öğrenci sayısı=f)
Yetkinlik	Doğa	Baharsız yaz (1) Olgunlaşmamış armut (1) Olgunlaşmamış elma (1) Olgunlaşmamış meyve (3)	26	30
	Canlı varlık/Nitelik-Rol	5 yaşında bir çocuk olma (1) Erken yaşta anne baba olma (2) Anne olmadan çocuk bakma (1) Çocukken çocuk büyütme (1) Yeni doğmuş bir fil (1) Acemi şoförlük (1) Doktor olmadan ameliyata girmek (2) Küçük gelin olma (1) Kız çocuklarının erişkin olmadan evlendirilmesi (1) Alandışı atanmış PDR’ci (1)		
	Etkinlik/Eylem/süreç	Küçük bir ağacın meyve vermesi (1) Yeni diktiğimiz bir fidandan meyve vermesini bekleme (1) Tohumu sulama (1) Diktiğin ağacın üzerine düşmesi (1) Fidandan elma toplama (1) Yeni doğmuş bebeğin koşmasını bekleme (1) Yürümeye başlamadan koşma (1) Yürümeden koşma (1) Yazmayı öğrenmeden okuma (1) Deniz görmeyen birinin denizi anlatması (1)		
	Malzeme	Çiğ et (1)		
Risk Olasılığı	Yapı	Temelsiz inşaat (1)	9	9
	Canlı varlık/Nitelik-Rol	Prematüre bebek (1)		
	Etkinlik/Eylem/süreç	Korunmasız cinsel ilişki (1) Silah hakkında hiçbir şey bilmeyen bir insana silah vermek (1) Burnunu duvara çarpma (1)		
	Malzeme	Sapsız tava (1)		
Yapı	İnşaat halindeki eve oturma (1) Çatısız ev (1) Osmanlı devleti (1) Labirent (1)			

Sosyal rol ve gereklilikler	Etkinlik/eylem/süreç	Dışarda çıplak dolaşma(1) 5 yaşındaki bir çocuğa evin ve ailenin tüm sorumluluğunu yüklemek (1)	3	3
	Yapı	Öğretmensiz okul (1)		
Bireysel farklılık	Canlı varlık/Nitelik-Rol	Fatih Sultan Mehmet (1)	1	1
Diğer	Etkinlik/Eylem/süreç	Bir delinin kuyuya taş atması (1)	1	1

Metafor ifadelerinin alt kategoriler açısından değerlendirilmesi

Metafor ifadelerinin, kodlama ardından yapılan alt kategorileme sürecinde Doğa, Canlı varlık-Nitelik/Rol, Etkinlik/Eylem/süreç, Malzeme ve Yapı başlıklarında toplam beş kategoride toplandıkları görülmüştür.

Doğa kategorisinde; baharsız yaz (1) olgunlaşmamış armut (1) olgunlaşmamış elma (1) olgunlaşmamış meyve (3) metaforları olduğu görülmektedir. Toplam 4 farklı metafor kaynağı ifade edilirken olgunlaşmamış meyve metaforunun daha sıklıkla (3) kullanıldığı anlaşılmıştır.

Canlı varlık/Nitelik-Rol kategorisinde; 5 yaşında bir çocuk olma (1) erken yaşta anne baba olma (2) anne olmadan çocuk bakma (1) çocukken çocuk büyütme (1) yeni doğmuş bir fil (1) acemi şoförlük (1) doktor olmadan ameliyata girmek (2) küçük gelin olma (1) kız çocuklarının erişkin olmadan evlendirilmesi (1) alandışı atanmış PDR’ci (1) prematüre bebek (1) Fatih Sultan Mehmet (1) metaforları olduğu ve en sık tekrarlanan metaforların erken yaşta anne baba olma ve doktor olmadan ameliyat girme metaforları olduğu görülmektedir. Erken yaşta anne baba olma ve doktor olmadan ameliyata girme metaforlarının daha sık kullanıldığı anlaşılmıştır. Toplam 13 farklı metafor kaynağının ifade edildiği anlaşılmıştır.

Etkinlik/Eylem/Süreç kategorisinde; küçük bir ağacın meyve vermesi (1) yeni diktiğimiz bir fidandan meyve vermesini bekleme (1) tohumu sulama (1) diktiğin ağacın üzerine düşmesi (1) fidandan elma toplama (1) yeni doğmuş bebeğin koşmasını bekleme (1) yürümeye başlamadan koşma (1) yürümeden koşma (1) yazmayı öğrenmeden okuma (1) deniz görmeyen birinin denizi anlatması (1) korunmasız cinsel ilişki (1) silah hakkında hiçbir şey bilmeyen bir insana silah vermek (1) burnunu duvara çarpma (1) dışarda çıplak dolaşma(1) 5 yaşındaki bir çocuğa evin ve ailenin tüm sorumluluğunu yüklemek (1) bir delinin kuyuya taş atması (1) metaforları olduğu görülmüştür. toplam on altı metafor kaynağının her birinin birer kez ifade edildiği anlaşılmıştır.

Malzeme kategorisinde; çiğ et (1), sapsız tava (1) metaforlarının yer aldığı ve iki farklı metafor kaynağının birer kez ifade edildikleri görülmüştür.

Yapı kategorisinde; temelsiz inşaat (1), inşaat halindeki eve oturma (1) çatısız ev (1) osmanlı devleti (1) labirent (1) öğretmensiz okul (1) metaforlarının olduğu ve 6 farklı metafor kaynağının her birinin birer kez ifade edildiği anlaşılmıştır.

Öğrencilerin ürettikleri metaforların niteliklerine baktığımızda metaforların hepsi somut nitelik taşıyor olarak değerlendirilmiştir. Metafor ifadelerinde soyut bir nitelik saptanmamıştır. En sık kullandıkları metafor kaynağının ise Etkinlik/Eylem/Süreç niteliği taşıdığı görülmektedir.

Metaforların, benzetme gerekçeleri dikkate alınarak saptanmış gelişimsel/işlevsel kategorileme açısından değerlendirilmesi

Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar yetkinlik, risk olasılığı, sosyal rol ve gereklilikler, bireysel farklılıklar ve kategorik olarak tanımlanamayan diğer olmak üzere toplam 5 alt kategoride toplanmıştır. Yetkinlik kategorisinde yer alan metaforların sıklığına bakıldığında katılımcıların çoğunluğunun (30/44) bir biçimde **yetkinlik** kategorisine yer alan metaforlar kullandığı görülmüştür. Yetkinlik kategorisi dışındaki kategorilerde birden fazla kez tekrarlanan metafor ifadesi yoktur.(Bkz. Tablo-3).

Öğrenciler tarafından üretilen metaforların ikinci en çok toplandığı kategori **risk olasılığı** kategorisidir. Dokuz metaforun yer aldığı kategori de metafor frekansı da dokuzdur. Risk olasılığı kategorisinde yer alan metaforların “sapsız tava”, “labirent”, “prematüre bebek” , “Korunmasız cinsel ilişki”, “Silah hakkında hiçbir şey bilmeyen bir insana silah vermek”, “İnşaat halindeki eve oturma”, “Çatısız ev”, “Osmanlı devleti” ve “Burnunu duvara çarpma” olduğu görülmektedir. Dokuz metaforun yer aldığı kategoride metafor frekansı da dokuzdur.

Metafor ifadelerinin toplandığı üçüncü kategori ise **sosyal rol ve gereklilikler** kategorisidir. Bu kategori içinde “Dışarda çıplak dolaşma”,” 5 yaşındaki bir çocuğa evin ve ailenin tüm sorumluluğunu yüklemek” ve “Öğretmensiz okul” biçiminde ifade edilmiş toplam üç metafor yer almaktadır. Metafor frekansı üçtür.

Bireysel farklılıklar olarak tanımlanmış dördüncü kategoride ise bir metafor “Fatih Sultan Mehmet” bulunmaktadır. Herhangi bir kategori tanımlaması yapılamayan **diğer** kategorisinde de bir metafor “Bir delinin kuyuya taş atması” yer almaktadır.

Metafor ifadelerindeki benzetme gerekçelerine ilişkin gelişimsel/işlevsel kategorilere göre değerlendirilmesi

On sekiz yaşında milletvekili olmaya ilişkin öğrenciler tarafından üretilen metaforlar yetkinlik, risk olasılığı, sosyal rol ve gereklilikler, bireysel farklılıklar ve diğer olmak üzere toplam 5 kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler metafor kaynağına ilişkin alt kategoriler açısından değerlendirildiğinde (Bkz. Tablo 3);

-Yetkinlik kategorisinde; çoğunlukla Canlı varlık/Nitelik-Rol ve Etkinlik/Eylem/Süreç alt kategorilerinde yer alan metafor kaynakları olduğu,

-Risk olasılığı kategorisinde; çoğunlukla Etkinlik/eylem-süreç ve yapı alt kategorilerinde yer alan metafor kaynakları olduğu,

-Sosyal Rol ve gereklilikler kategorisinde; çoğunlukla Etkinlik/eylem-süreç alt kategorisinde yer alan metafor kaynakları olduğu

- Bireysel farklılıklar kategorisinde; canlı varlık/Nitelik-Rol alt kategorisine ilişkin metafor kaynağı olduğu ve

- Diğer kategorisinde; Etkinlik/eylem-süreç alt kategorisine ilişkin metafor kaynağı olduğu görülmektedir.

Metafor alt kategorileri ve benzetme gerekçelerine ilişkin kategorilerin tanımlanmasından sonra aşağıdaki bölümde, her bir kategoriye ilişkin ayrıntılı değerlendirmeler yapılacaktır.

Yetkinlik kategorisinin değerlendirilmesi

Yetkinlik kategorisinde tanımlanan metafor ifadelerine genel olarak bakıldığında; çoğunlukla fiziksel, sosyal, duygusal gelişim alanları ve hazırbulunuşluk, olgunlaşma gibi gelişimsel ilkeler ile ve deneyim kazanma, beceri edinme ve yaşantı zenginliği gibi hem gelişimsel nitelik hem tanımlanan işlev için gereklilik kapsamında nitelermeler yapıldığı görülmektedir. Aşağıda, toplam yirmi altı ifadeden yirmi dördünde gözlenen bu tanımlamalara ilişkin ifade örnekleri sunulmuştur.

Farklı gelişim alanları bağlamında hazırbulunuşluk ve olgunlaşma kapsamında yer alan yetkinliklere örnek olabilecek metafor ifadeleri:

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, yürümeye başlamadan koşmaya benzer. Çünkü henüz gerekli yeterlikler kazanılmamıştır.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, yazmayı öğrenmeden okumaya benzer. Çünkü belli becerileri kazanmadan daha üstünü gerçekleştirme durumunu ifade ettiğini düşünüyorum.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, olgunlaşmamış elmaya benzer. Çünkü beliren yetişkinlik dönemindedir, Kararları tutarsızlık gösterebilir. Deneyim kazanması ve yetkinlik kazanması gerekir.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak küçük gelin olmaya benzer. Çünkü yaş yeterliliği olmadan getirilen bir uygulamadır.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, erken yaşta anne baba olmaya benzer. Çünkü ikisi de belli olgunluğa ulaşmadan çok fazla sorumluluk almakta ve altından kalkamamaktadır.”

Farklı gelişim alanları açısından, deneyim, beceri kazanma ve yaşantı zenginliği kapsamında yer alan yetkinliklere örnek olabilecek metafor ifadeleri:

“On sekiz yaşında milletvekili olmayı acemi şoförlüğe benzetiyorum. Çünkü daha benliği-kişiliği-egitim durumu yeterli düzeye gelmemiş bireylerin ülkenin geleceği için yeterli donanımına sahip olduklarını düşünmüyorum.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, denizi görmeyen birinin denizi anlatmasına benzer. Hayata dair pek de bir fikri yoktur ve biz ondan hayatı yönetmesini bekleriz.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, alandışı atanmış PDR’ciye benzer. Çünkü işini, görevini yeteri kadar yapabileceğini düşünmüyorum”

Bu kategorideki toplam yirmi altı metafor ifadesinden ikisinde; “baharsız yaz” tanımlamasında sıraya uymama, döngüsellğe uygunsuzluk; “çığ et” tanımlamasında, zorluk yaşama ve yaşatma kapsamında nitelermeler yapıldığı görülmektedir;

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, baharsız yazıya benzer. Çünkü henüz yetkinliğe ulaşamamış bireylerin milletvekili olması, kendisini daha tam anlamıyla gerçekleştirememişken beni nasıl temsil edecek? Bu düşüncedeyim”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak iş ete benzer. Çünkü Kendini yeni yeni tanıyan ve kendi sorumluluğunu almakta zorlanan bir bireyin önemli konularda ve çoğunluğu temsil etmesi hem genç için hem millet için zorlu bir süreç olabilir.”

Risk olasılığı kategorisinin değerlendirilmesi

Risk olasılığı kategorisinde yer alan metafor ifadelerine genel olarak bakıldığında; zorluk, tehlike yaşama ve yaşatma olasılığının her bir ifadede eş zamanlı yer aldığı görülürken “prematüre bebek”, “korunmasız cinsel ilişki” ve “labirent” nitelermesinde bireyin kendisinin önemli tehlikelerle ve zorluklarla karşı karşıya kalmasının ifade edildiği görülmektedir;

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, prematüre bebeğe benzer. Çünkü henüz gelişimini tamamlamamasına rağmen dünya gibi kirli bir yere gelmiştir.”

Korunmasız cinsel ilişki metaforunun kullanıldığı ifadede riskin yönü net olarak belirli olmasa da gelişimsel anlamda 18 yaşındaki bireyi kastettiğini düşünmek yanlış olmayacaktır:

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, korunmasız cinsel ilişkiye girmeye benzer. Çünkü her zaman hastalık riski vardır.”

“Onsekiz yaşında milletvekili olmak, labirente benzer. Çünkü insan içinden nasıl çıkacağını bilmediği bir yola girer.”

Risk olasılığı kategorisinde riskin, birey ve toplum için eş zamanlı olarak tanımlandığı metafor örneği olarak değerlendirilen örnek ifade şöyledir;

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, temelsiz inşaata benzer. Çünkü olgunlaşmamış ve yetkin olmayan bireylerin bu denli yönetime girmesi yönetimde de yetersizliklere neden olacaktır.”

Riskin yönüne ilişkin görüşün birey ve toplum için eş zamanlı olarak değerlendirilebileceği diğer bir ifade de şöyledir:

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, sapsız tavaya benzer. Çünkü nereden tutacağını bilemezsin”.

Sosyal Rol ve Gereklikler kategorisindeki metafor ifadelerinin değerlendirilmesi

Bu kategoride yer alan üç metafor ifadesine genel olarak bakıldığında; “dışarda çıplak dolaşma” sosyal gereklilik, “5 yaşındaki bir çocuğa evin ve ailenin tüm sorumluluğunu yüklemek” gelişimsel role ilişkin gereklilikler ve “öğretmensiz okul” zorunlu işlevsel rol kapsamında değerlendirilmiştir. Bu nitelemelere ilişkin metafor ifadeleri şöyledir:

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, dışarda çıplak dolaşmaya benzer. Çünkü o kadar uygunsuzdur ve kıyafetlerin olmaması kadar eksiktir.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, öğretmensiz okula benzer. Çünkü 18 yaşında benlik tam oturmadığı için yapılan faaliyetler temeli sağlam olmadan gerçekleşir. Okulda öğretmen olmadan etkili faaliyetler yürütülemez.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, 5 yaşındaki bir çocuğa evin ve ailenin tüm sorumluluğunu yüklemeye benzer. Çünkü milletvekilliği kariyer ve tecrübe sahibi olmayı gerektirir”.

Sosyal rol ve gereklilikler kategorisi kapsamında alınan “beş yaşındaki çocuğa evin ve ailenin tüm sorumluluğunu yükleme” nitelemesine ilişkin ifade ilk bakışta yetkinlik kategorisinde ele alınması daha uygun olacak gözükse de ifade içeriğinde hedef bireye verilen sorumluluk kendi iradesi dışında tanımlanmış olarak değerlendirildiği için sosyal rol ve gereklilikler kategorisinde değerlendirilmiştir.

Bireysel farklılıklar kategorisinde yer alan metafor ifadesinin değerlendirilmesi

Bireysel farklılıklar kategorisinde tanımlanan bir metafor ifadesi vardır ve şöyle ifade edilmiştir;

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, Fatih Sultan Mehmet’e benzer. Çünkü içlerinden çok başarılı isimler çıkabilir”

Fatih Sultan Mehmet metaforu benzetmeden daha çok bir örnek niteliğinde düşünülebilecek bir ifadedir. Ancak 18 yaşında milletvekili olmayı önemsemenin, buna fırsat sunulması gerektiğini düşünmenin ve yaşamda ilk kez karşılaşılan bir durumu anlamlandırma çabasının ifadesi olarak düşünülmüş ve benzetme olarak kabul edilmiştir.

Diğer kategorisinde yer alan metafor ifadesinin değerlendirilmesi

Bu kategoride yetkinlik, risk olasılığı ve sosyal rol ve gereklilikler kategorileri kapsamında tanımlanamamış ve yeni bir kategori oluşturulamamış bir ifade yer almaktadır. Katılımcının ifadesi şöyledir;

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, bir delinin bir kuyuya taş atmasına benzer. Çünkü tecrübesi olanlar ve yeterli olgunlukta olanların adam gibi temsil edemediği milleti 18 yaşındaki ergen temsil edemez.”

Bu ifadeye hedef birey ve toplum açısından bakıldığında; metafor gerekçesi her ne kadar yetkinlik kapsamında olgunlaşma ve deneyim ifade ediyor olsa da, olumsuz gerekçenin topluma, milletvekili rolündeki bireylere genellenmiş olması nedeniyle tanımlanan kategorilerle değerlendirilmesinin uygun olmadığı düşünülmüş, ancak yeni bir kategori oluşturulamamıştır.

Metafor içeriklerinin olumlu ya da olumsuz olması açısından değerlendirilmesi

Bu bölümde, çalışmanın amacına hizmet etmek üzere, metafor ifadelerinin işaret ettiği temel özelliklerin değerlendirilmesinin ardından ifadelerin içerikleri olumluluk/olumsuzluk açısından değerlendirilmiştir.

Olumsuz içerik taşıyan metafor ifadeleri

Öğrencilerin on sekiz yaşında milletvekili olmaya ilişkin ürettikleri toplam 44 metafor ifadesi olumlu ya da olumsuz içerik taşıyıp taşımadıkları açısından değerlendirildiğinde; metafor ifadelerinin bireysel farklılıklar kategorisi hariç her kategoride olumsuz görüş taşıyan toplam 40 ifade saptanmıştır.

Buna göre yetkinlik kategorisinde yer alan ifadelerden beş öğrencinin değerlendirmesi şöyledir; değerlendirmede bir öğrenci ifadesi şöyledir;

“On sekiz yaşında milletvekili olmak olgunlaşmamış meyveye benzer. Çünkü yeteri kadar bilgi ve donanıma sahip değildir. Milletvekili olacak kadar birey olgunlaşmamış ve büyümemiştir.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, fidandan elma toplamaya benzer. Çünkü yeni yetişmeye başlamıştır. Olgunlaşmadan ondan faydalanmaya çalışılmaktadır”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, çiğ ete benzer. Çünkü kendini yeni yeni tanıyan ve kendi sorumluluğunu almakta zorlanan bir bireyin önemli konularda ve çoğunluğu temsil etmesi hem genç için hem millet için zorlu bir süreç olabilir.”

Risk olasılığı kategorisinde olumsuz içerikli değerlendirme yapan iki öğrencinin ifadesi şöyledir; *“On sekiz yaşında milletvekili olmak prematüre bebeğe benzer. Çünkü henüz gelişimini tamamlamamasına rağmen dünya gibi kirli bir yere gelmiştir.”*

“On sekiz yaşında milletvekili olmak burnunu duvara çarpmasına benzer. Çünkü gerçeklerle yüzleşirken yerin dibine bile girebilir”

Sosyal rol ve gereklilikler kategorisinde olumsuz içerikli değerlendirme yapan iki öğrencinin ifadesi şöyledir;

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, dışarda çıplak dolaşmaya benzer, çünkü o kadar uygunsuzdur ve kıyafetlerin olmaması kadar eksiktir”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak 5 yaşındaki bir çocuğa evin ve ailenin tüm sorumluluğunu yüklemeye benzer. Çünkü aşırı anlamsızdır.”

Olumlu içerik taşıyan metafor ifadeleri

18 yaşında milletvekili olmaya ilişkin tamamen ya da kısmen **olumlu içerik** taşıdığı düşünülen toplam 4 metafor ifadesi saptanmıştır: “Fatih Sultan Mehmet”, “olgunlaşmamış meyve”, tohum sulama” ve “küçük bir ağacın meyve vermesi” metaforlarının olumlu içerik bağlamında sıklık sayıları 1’dir. Olumlu içerik taşıdığı düşünülen metafor ifadeleri şunlardır:

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, Fatih Sultan Mehmet’e benzer. Çünkü içlerinden çok başarılı isimler çıkabilir”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak, olgunlaşmamış meyveye benzer. Çünkü 18 yaşında bir birey henüz erginlik kazanmıştır ve bunun avantaj olacağı durumlar olduğu kadar dezavantajlı olduğu durumlar da vardır.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak tohumu sulamaya benzer. Çünkü ağaç yaşken eğilir. Sulanan ağaç meyve verir.”

“On sekiz yaşında milletvekili olmak küçük bir ağacın meyve vermesine benzer. Çünkü on sekiz yaşında bir genç milletvekili olurken bir ağaç gibi ağır ağır olgunlaşır milletvekili kimliğini benimser. Benimsedikten sonra ise kazandığı deneyimlerden faydalanarak başkalarına deneyimlerini ağacın meyve vermesi gibi verir.”

Sonuç olarak; 18 yaşında milletvekili olunmasının ilişkin katılımcılar tarafından üretilen metaforlar somut, çoğunlukla etkinlik-eylem-süreç içerikli ve benzetme gerekçeleri kapsamında da yetkinlik-yeterlik açıklamaları içermektedir. Çoğunluk katılımcı görüşünün 18 yaşında milletvekili olmanın uygun olmadığı yönünde olduğu ve metafor benzetme gerekçelerinde demokratik kültür ve/veya siyasal katılım kapsamında herhangi bir değerlendirme yapmadıkları görülmüştür.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde bulgular, metafor kategorileri, metafor benzetme gerekçelerine ilişkin kategoriler, olumlu ya da olumsuz görüş içermesi ile demokratik kültür ve siyasal katılım temalarının olmaması kapsamında tartışılacaktır.

Metafor alt kategorileri kapsamında katılımcıların en sıklıkla ifade ettiği metaforun “olgunlaşmamış meyve” (f=3) olduğu, “olgunlaşmamış armut” ve “olgunlaşmamış elma” metaforları, fidan-tohum- temalarıyla birlikte değerlendirildiğinde, büyümesi kolay farkedilemeyen, ancak sürekli büyüyüp gelişmeyi ve umudu temsil eden ağaç-meyve ağacı metaforu (Shindell ve Willis, 2001), 18 yaşında milletvekili olunmasına ilişkin umudu da içerecek biçimde çok uzun sürecek bir gelişmenin ifadesi olarak kullanılmış olabilir. Bu durum, özellikle beliren yetişkinlik dönemine ilişkin tanımlanan olasılıklar dönemi olma özelliğine karşılık olarak alınabilir.

Canlı varlık/Nitelik-Rol kategorisi kapsamındaki temalar, farklı canlıları (çocuk, anne-baba-doktor-şoför-PDR’ci-fil), onlara ilişkin rolleri ve o rolleri yerine getirmenin uygun olmadığı koşulları içermektedir. Bu metaforlardan “küçük bir fil” benzetmesi, Keizer ve arkadaşlarınınca (1996; Akt. Akbaba-Altun ve Apaydın, 2013) hayvan metaforlarının morfolojik, yapısal ve hareket özellikleri kapsamında ele alınabilir. Şöyle ki, “küçük bir fil” çok büyüme ve güçlü olma

potansiyeli taşımaktadır, ancak bu uzun zaman gerektirecektir. Bu durum da beliren yetişkinlik dönemi gelişim özelliklerine karşılık olarak alınabilir.

Metafor benzetme gerekçeleri kapsamında tanımlanan yetkinlik; hazırbulunuşluk, olgunlaşma, deneyim ve beceri kazanma ve yaşantı zenginliği kapsamında gelişimsel temel ilke ve süreçlere karşılık olarak alınabilir. Yine bu kategoride yer alan “baharsız yaz” ve “çiğ et” metaforları da genel gelişimsel sürecin farklılaştığı ve temel yetkinliklerin gelişiminin zorlandığı koşulları ifade ediyor olabilir. Risk olasılığı kategorisi kapsamında; tehlike ve zorlukla karşılaşma ve bu durumun bazı koşullarda toplum için de tehlike yaratma olasılığı ile 18 yaşında milletvekili olmak, gelişimsel anlamda uygun olmayan bir durum olarak kabul ediliyor olabilir. Yetkinlik kategorisinde değerlendirilen “olgunlaşmamış meyve”, “tohumu sulama” ve “küçük bir ağacın meyve vermesi” benzetmesine ilişkin metafor ifadelerine bakıldığında, 18 yaşında milletvekili olma yetkinliğini taşıyıp taşımamadan daha çok bir fırsat ve olasılık olarak değerlendirme yapıldığı görülmektedir. Benzer durum sosyal rol ve gereklilikler kategorisi ile bireysel farklılıklar kategorisi için de geçerlidir.

Olumlu ve olumsuz içerik taşıyan ifadelerin hepsi birlikte değerlendirildiğinde, tüm benzetme ve açıklamaların yetkinlik ve yeterlilik kapsamında ele alınabileceği ve ayrıştırılmaya çalışılan tüm kategorilerin farklı gelişimsel görevlere işaret eden, farklı gelişimsel alanlar için farklı yeterlik alanlarına yönelik olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunun tanımlamasına uyan biçimde milletvekili aday adaylığı, adaylığı ve seçim sonucu gözlenmiştir (<http://www.milliyet.com.tr/18-yasindaki-adaylar-meclis-e-gundem-2694561/>; <https://www.haberturk.com/18-yas-alti-adaylar-meclise-girdi-mi-2030260/>; <https://bianet.org/bianet/siyaset/198958-tbmm-27-donem-yemin-toreni-ve-ayrintilari>). Milletvekili seçilme yaşınının 18 olması genç grubun nüfusa oranına uygun bir milletvekili aday adaylığı, adaylığı ve seçim süreci oluşturamamıştır. Milletvekilliğinin beliren yetişkinlik döneminden çok yetişkinlik dönemi rol ve sorumluluğu olarak değerlendirildiği söylenebilir.

Katılımcıların metafor ifadeleri demokratik kültür, demokrasi ve siyasal katılım kavramlaştırmaları açısından incelendiğinde, buna ilişkin herhangi bir görüşe rastlanmaması da genç grubun demokratik kültür ve siyasal katılım açısından içsel yetkinlikleri açısından da bazı zorlukların işareti, beliren yetişkinlik döneminde olmalarının sonucu kendilerine odaklı olmaları kapsamında değerlendirilebilir. Milletvekili olma siyasal katılımın en zor-en üst düzey etkinliklerinden biri (Miltbrath ve Goel, 1977) olmasına karşın bu aşamaya birden gelinemeyeceğine ilişkin, bireylerin siyasal ve toplumsal katılım konularına ilişkin öncül yaşantılarına belirgin vurgular yapılmaması bunun sonucu olabilir. Bu bağlamda ilköğretim ve ortaöğretimde olduğu kadar yüksek öğretimde de demokratik kültür ve siyasal katılım konusunda gençleri bilgilendirici ve destekleyici düzenlemelerin önemi ve gereğini vurgulamak uygun olacaktır.

Tüm bu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde; katılımcıların ürettikleri metaforların içerik analizi ile 18 yaşın beliren yetişkinlik gelişim özellikleri nedeniyle milletvekili olma konusunda gereken yeterliliklere sahip olunacak bir yaş olmadığı görüşünü taşıdıkları söylenebilir. Bu çalışma milletvekili seçilme yeterliliği konusunda gelişimsel kavramlarla ele alınmış bir ilk çalışma niteliğindedir. Ek olarak, çalışma, bir vakıf üniversitesinde eğitim gören RPD öğrencileriyle gerçekleştirildiği için, farklı sosyal, kültürel, ekonomik ve mesleki rollerdeki gençlerle, beliren yetişkinlerle, cinsiyet ve yaş özelliklerine ilişkin ayrıntılı veriler elde edilecek araştırma desenleriyle çalışmalar yapılması yararlı olacaktır.

Kaynakça

- Akbaba, Z. B. (2010). *Milletvekili seçilme yeterliliği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku (Anayasa Hukuku) Ana Bilim Dalı.
- Akbaba-Altun, S.ve Apaydın, Ç. (2013). Kız ve erkek öğretmen adaylarının “eğitim” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 19 (3), 329-354.
- Akfirat, N.O. (2010). *Türkiye ve Almanya’da yaşayan üniversiteli Türk gençlerinin siyasal ve toplumsal katılım türlerini ve düzeylerini belirleyen etkenlerin saptanması ve karşılaştırılması* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Eğitim Psikolojisi Bilim Dalı.
- Akfirat, N. O. ve Çok, F. (2013). Gençlerin siyasal ve toplumsal katılımı ölçeğinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 46 (2), 369-398.
- Akın, M. H. (2009). Siyasal toplumsallaşma sürecinde gençlik-Teorik ve uygulamalı bir çalışma. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22, 153-183. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/152001>
- Amnå, E., Ekström, M., Kerr, M., ve Stattin, H. (2009). Political socialization and human agency: The development of civic engagement from adolescence to adulthood. *Statsvetenskaplig Tidsskrift*, 111, 27-40.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469–480.
- Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. New York: Oxford University Press.

- Arnett, J. J. (2006). *Emerging adulthood: Understanding the new way of coming of age*. J. J. Arnett and J. L. Tanner (Eds.), *Emerging adults in America: Coming of age in the 21st century (3–20)*. Washington: American Psychological Association Press.
- Arnett, J. J. (2007). Afterword: Aging out of care: Toward realizing the possibilities of emerging adulthood. *New Directions for Youth Development*, 113, 151-161.
- Arnett, J.J. (2016). *Human development: A cultural approach*. (2.nd. Ed.). Pearson Education Inc. New Jersey.
- Atak, H. ve Çok, F. (2010). İnsan yaşamında yeni bir dönem: Beliren yetişkinlik. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(1), 39-50.
- Atik, G., Güç, E. ve Çelik, E.G. (2016). *Psikolojik danışma süpervizyonu sürecinde bir müdahale yöntemi olarak metafor kullanımı*. Hedefe Doğru İnsan-PDR sempozyumunda sunulan bildiri. Canik Belediyesi Kültür Yayınları Yayın No: 55-17-01. Erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/312496356>
- Balbağ, N. L., Gürdoğan Bayır, Ö ve Ersoy, A. F. (2017). İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersini Öğretmenler ve Öğrenciler Nasıl Algılıyor? *Sakarya University Journal of Education*, 7(1), 223-241.
- Buğday, G. ve Küçüköğlü, A. (2017). 4. Sınıf insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi ders kitabının çocuk katılım hakkı ilkelerine göre incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 2 (2), 61-81.
- Busse, B. Hashen-Wangler, A. and Tholen, J. (2015). Two worlds of participation: young people and politics in Germany. *The Sociological Review*, 63(2), 118–140, doi: 10.1111/1467-954X.12265
- Demirbolat, D. (1999). Demokrasi ve demokratik eğitim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(18), 229-244. Erişim: <http://dergipark.gov.tr/kuvey/issue/10378/126999>
- Doğanay, A. Çuhadar, A. ve Sarı, M. (2007). Öğretmen adaylarının siyasal katılımçılık düzeylerine çeşitli etmenlerin etkisinin demokratik vatandaşlık eğitimi bağlamında incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Kış [Educational Administration: Theory and Practice Winter Issue] 50*, 213-246.
- Duman, D. Şahiner, D.G.S. (2008) İlköğretim sosyal bilgiler dersinde aktif öğrenme tekniklerinin demokratik tutumlara ve ders başarısına etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 135-146.
- Erdoğan, E. (2017). İnternet ve siyasal katılım: Türkiye gençliği üzerinden değerlendirme. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*. 5 (13), 5-30. <http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr>
- Erdoğan, İ. E. (2018). Üniversite gençliği bağlamında siyasal katılım ve kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi* 6 (1), 194-223. doi:10.19145/e-gifder.321177
- Gültekin, M. C. (2017). Üniversite öğrencilerinin siyasal yaşama katılım boyutlarının incelenmesi: Mardin Örneği. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 10 (2)*, 1559-1580. doi:10.17218/hititsosbil.298194
- Kapanı, M. (2003). *Politika bilimine giriş*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kaya, H. İ., Taşdan, M. ve Kop, Y. (2012). Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının demokratik davranışlarına ilişkin algıları (Kars ili örneği) *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2 (1), 39-49.
- Kıroğlu, K., Elma, C., Kesten, A. ve Egüz, Ş. (2012). Üniversitede demokratik bir değer olarak hoşgörü. *Sosyal Bilimler Eğitimi Araştırmaları Dergisi. [Journal of Social Studies Education Research] 3(2)*, 86-104.
- Korkmaz, H. E. (2013) *Okullarda demokratik eğitim ortamının gerçekleşmesine yönelik öğretmen algıları* (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kuş, E. (2012). *Nicel-Nitel Araştırma teknikleri*. 4.baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kutlu, A. (2018). Dönüşen medya çağında siyasal katılım: İstanbul'da yaşayan 18-22 yaş seçmen örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(3), 90-106.
- Mamur-Işıklı, Y. (2016). Demokratik kültür ve milletvekili seçilme yeterliliği: Türkiye on sekiz yaşındaki milletvekillerine hazır mı? *OÜSOBİAD, Temmuz*, 523-553.
- Merey, Z., Karatekin, K. ve Kuş, Z. (2012). İlköğretimde vatandaşlık eğitimi: Karşılaştırmalı kuramsal bir çalışma. *GEFAD / GÜJGEF*, 32 (3), 795-821.
- Milbrath, L.W. ve Goel, M.L. (1977). *Political participation: How and why to people get involved in politics*. Chicago: Rand McNally.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Özdemir, H. (2017). <https://www.aa.com.tr/tr/politika/51-ulkede-milletvekili-secilme-yasi-18/742913> (erişim 20 ekim 2017).
- Parral, A. Olival, A. And Reinal, M.C. (2015). Family Relationships From Adolescence to Emerging Adulthood: A Longitudinal Study. *Journal of Family Issues*, 36 (14). 2002-2020. Erişim adresi: <https://personal.us.es/oliva/Journal of Family Issues-2015-Parra-2002-20.pdf>
- Pollock, G., Brock, T. And Ellison, M. (2015). Populism, ideology and contradiction: mapping young people's political views. *The Sociological Review*, 63(2), 141–166. doi:10.1111/1467-954X.12266.
- Shindell, T., & Willis, V. (2001). Analyzing HRD metaphor-in-use. *Advances in Human Resources*, 3(3), 309-321.

- Şanlı, S. ve Piştöf, E. (2013). Bilişsel Davranışçı Terapide Metafor Kullanımı. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 2, 182-189. Erişim adresi: https://www.academia.edu/6098315/Cognitive_Behavioral_Therapy_
- Şener, T. (2007). Civic engagement of Turkish youth in Germany. *Journal of Social Science Education*, 6 (2), 59-66.
- Şimşek, U., Doymuş, K., Şimşek, Ü., Özdemir, Y. (2010). Lise düzeyinde eğitim gören öğrencilerin demokratik tutumlarına işbirlikçi öğrenme yönteminin etkisinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (1), 165-172. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/ataunisosbil/issue/2817/37932>
- Tekindal, M. (2017). Siyasal katılımda gençliğin yerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi. Journal of Social Policy Studies*, 17 (9), 119-140. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/399793>
- Ünal, S. (2018). Düşük maliyetli alternatif siyasal katılım biçimi: “90 sonrası genç kuşağın siyasal kayıtsızlığı mit mi gerçek mi?” *TESAM Akademi Dergisi*, 5(2), 249-296.
Erişim: dergipark.gov.tr/tesamakademi/issue/38965/456032DOI:10.30626
- Yıldırım, A. Ve Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-38632965>
<http://www.milliyet.com.tr/18-yasindaki-adaylar-meclis-e-gundem-2694561/>
<https://www.haberturk.com/18-yas-alti-adaylar-meclise-girdi-mi-2030260>
<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/secimde-oy-vermeyene-ceza-var-mi-oy-kullanmama-cezasi-2015-29217309>
<https://bianet.org/bianet/siyaset/198958-tbmm-27-donem-yemin-toreni-ve-ayrintilari>

Ek 1. Onsekiz yaşında milletvekili olmaya ilişkin katılımcıların gerekçe yazmadıkları metafor ifadeleri

<i>Onsekiz yaşında milletvekili olmak,...</i>
Freni boşalmış arabada gaza daha da yüklenmeye
Ehliyetsiz araba kullanmaya
Hiç kapağı açılmamış kitaba
Ehliyetsiz otobüs sürmeye
2 yaşındaki çocuğun babasına sen çocuksun ben babayım demesine
Erken koparılan meyveye
Kavrulmamış leblebiyi tezgaha koymaya
Bir çocuğun diğer çocuğa bakmasına
Hırsız cüzdanını emanet etmeye
Silahsız bir askere
Yüzme bilmeden suya atlamak gibidir
Sınava çalışmadan girmeye
İlkokuldaki öğrencinin türev-integral çözmesine...
... benzer.